

29.1.2018

Liikenne- ja viestintäministeriö
LVM/2366/01/2017

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta kävelyn ja pyöräilyn edistämishohjelmaksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta kävelyn ja pyöräilyn edistämishohjelmaksi. Kunta- ja aluehallinto-osasto kokoavana osastona antaa valtiovarainministeriön lausunnon:

Valtiovarainministeriö toteaa, että edistämishohjelman tavoite parantaa kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä sekä tukea ilmastomuutoksen hillintää ja kansanterveyden parantamista on tärkeä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää laajaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen mm. osana valtion ja suurten kaupunkien MAL-sopimuksia on myös jatkossa tärkeää.

Esitys sisältää viisivuotisen kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman, jossa valtion osuus olisi puolet eli 75 milj. sekä mm. pyöräteiden korjausvelan poistamista n. 32 milj. eurolla. Valtiovarainministeriö edellyttää, että nämä toimenpiteet on käsiteltävä ja sovitettava yhteen käynnissä olevien energia- ja ilmasto-politiikan toimenpiteiden sekä korjausvelkaohjelman rahoituksen kanssa ja käsiteltävä julkisen talouden suunnitelman ja vuosittaisen talousarvion laadinnan yhteydessä.

Toimenpide-ehdotukset

Luonnoksessa toimenpide-ehdotukseksi 10.1. ehdotetaan seuraavaa: "Kehitetään liikenteen verotusta ja/tai hinnoittelua niin, että kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuus henkilöautoon verrattuna kasvaa."

Tieliikenteen verotus koostuu valmisteverotukseen kuuluvan liikennepolttoainesten verotuksen lisäksi ajoneuvoihin kohdistuvasta autoverosta ja ajoneuvoverosta. Liikenteen veroja kannetaan ensisijaisesti valtiontaloudellisista syistä, mutta toissijaisesti niihin voidaan ottaa osaksi myös ohjaavia tavoitteita, kuten ympäristöperusteisuus. Tieliikenteen verotuskäytännöt ohjaavat jo tällä hetkellä vähäpäästöisyyteen sekä vaihtoehtoisten liikkumismuotojen valintaan. Esimerkiksi autovero sekä ajoneuvoveron perusvero on porrastettu auton hiilidioksidipäästöjen perusteella ja jokainen hiilidioksidigramma vaikuttaa veron määrään. Nämä näkökulmat huomioiden edistämishohjelmassa esitetty toimenpide-ehdotus 10.1. on valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan jo toteutettu ja sen kehittämistarpeita seurataan aktiivisesti.

Edellä mainitun toimenpide-ehdotuksen lisäksi luonnoksen taloudellisia ohjauskeinoja koskevassa osiossa käsitellään työnantajan tarjoaman pysäköintipaikan verotuskohtelua, asunnon ja työpaikan välisten matkakulujen vähennysoikeutta sekä liikunta- ja kulttuurisetelien käyttöalaa.

Luonnoksen mukaan työnantajan tarjoama vapaa pysäköintietu olisi ehkä kaikkein merkittävin työntekijän kulkutapaan vaikuttava etu. Verotuskäytännössä on katsottu, että työpäivän aikana käytettävissä oleva työpaikan läheisyydessä sijaitseva autotalli tai muu auton säilytyspaikka ei ole veronalainen luontoisetu. Veronalaista etua ei tällaisessa tilanteessa muodostu myöskään siitä, että palkansaaja käyttää auton lämmitykseen työnantajan kustantamaa lämmityspistoksetta. Jos taas työnantaja antaa työntekijän käyttöön asunnon yhteydessä tai läheisyydessä olevan autotallin tai muun auton säilytyspaikan, syntyy verovelvolliselle verotettavaa luontoisetua, joka arvostetaan käypään arvoon.

Työpaikan läheisyydessä olevien autopaikkojen veronalaisuuteen liittyisi merkittäviä arvostamis- ja määrittämisongelmia. Autopaikkoja on hyvin erilaisia ja ne voivat olla eri tavalla työntekijöiden käytettävissä. Erilaisista tilanteista johdun edun todellisen arvon selvittäminen verotuksen yhteydessä ei olisi käytännössä mahdollista. Myös kaavamaisen arvon määrittäminen siten, että sen voitaisiin katsoa vastaavan edun käypää arvoa, olisi erittäin haastavaa, koska tilanteita olisi hyvin erilaisia. Työpaikan lähellä sijaitsevien pysäköintipaikkojen verottaminen lisäisi sekä työnantajan että Verohallinnon hallinnollista taakkaa.

Muutoksen voitaisiin arvioida lisäävän verotuloja jonkin verran, mutta kun otetaan huomioon edun määrittämiseen liittyvät ongelmat, ei valtiovarainministeriö pidä muutosta kokonaisuutena arvioiden kannatettavana. Lisäksi valtiovarainministeriön käsityksen mukaan työmatkojen kulkemiseen omalla autolla vaikuttavat ensisijaisesti muut tekijät kuten esimerkiksi asuinpaikka, työajat ja julkisten kulkuneuvojen käytettävyys.

Matkakuluvähennyksen osalta luonnoksessa viitataan Suomen ympäristökeskuksen selvitykseen. Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten verovähennyksen rakennetta selvitettiin Suomen Ympäristökeskuksen tutkimushankkeessa vuonna 2015. Hankkeen ohjausryhmässä olivat mukana ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön sekä valtiovarainministeriön edustajat. Matkakuluvähennyksen rakenteen uudistaminen kilometripohjaiseen malliin on sinällään kannatettava ajatus. Asiasta ei tällä hetkellä ole viereillä lisäselvityksiä eikä asian edelleen selvittämistä ole valtiovarainministeriön käsityksen mukaan pidetty ajankohtaisena juuri tällä hetkellä. Kyse olisi työvoiman liikkuvuuden näkökulmasta haastavasta asiasta.

Luonnoksessa todetaan, että liikunta- ja kulttuuriseteleiden käyttöalaa voitaisiin laajentaa kattamaan polkupyörien huollot. Työnantajan järjestämänä verovapaana virkistys- ja harrastustoimintana pidetään myös enintään 400 euron vuosittaista etua työnantajan tarjoamasta työntekijän omaehtoisesta liikunta- tai kulttuuritoiminnasta (tuloverolain 69 § 5 momentti). Etua on tarjottava koko henkilökunnalle ja se saa olla ainoastaan työntekijän käytettävissä. Omaehtoista liikunta- tai kulttuuritoimintaa voi tarjota käyttämällä niin sanottua kohdennettua maksuvälinettä eli esimerkiksi erilaisia seteleitä. Omaehtoiseen liikuntatoimintaan voi sisältyä myös liikuntavälineiden vuokraus silloin, kun vuokraaminen liittyy kiinteästi kyseiseen liikuntasuoritukseen. Olennaista on, että kyse on työntekijän omasta aktiiviliikunnasta. Seteleitä ei ole tarkoitettu käytettäväksi liikuntavälineiden hankintaan tai huoltoon eikä valtiovarainministeriö pidä laajentamista perusteltuna.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Neuvotteleva virkamies

Jani Pitkäniemi

Katja Palonen